

Reactie op de vragen gesteld in de Internetconsultatie Wetsvoorstel Samenwerkingsschool
Landelijke Ouderraad, mede namens de Reformatorische Ouder Vereniging
11 december 2014

Graag berichten ondergetekenden u over hun reactie op de drie gestelde vragen:

1. Denkt u dat de voorgenomen wijzigingen voldoende ruimte bieden om in gebieden met leerlingendaling samenwerkingsscholen te vormen?

Een school in de nabijheid is belangrijk. Een school op wandel- of fietsafstand betekent dat in de leefwereld van een kind thuis en school zo goed als één geheel kunnen vormen, met buurtvriendjes en vriendinnetjes die ook schoolgenoten zijn. Een school kan ook een belangrijk anker zijn in een dorpsgemeenschap.

Daar waar niet realistisch is dat openbare en bijzondere scholen naast elkaar zelfstandig voortbestaan, kan de samenwerkingsschool een welkome uitkomst bieden. In dat opzicht is de samenwerkingsschool een verrijking van het Nederlandse onderwijslandschap.

Voor ouders is belangrijk dat de geformaliseerde samenwerkingsschool een meer realistische optie wordt. Het verdient respect dat informele samenwerkingsscholen in een aantal situaties tegemoet komen aan de behoeften van ouders, en bestuur en ouders in goed overleg zoeken naar een evenwicht tussen samenwerking en identiteit. Niettemin verdient het aanbeveling juist voor een schoolvorm die in dit opzicht nog kwetsbaar is, en waarvoor het genoemde evenwicht tussen samenwerking en identiteit nauw luistert, een wettelijke borging te bieden.

Een school is van het dorp. Voor ouders is belangrijk dat het gesprek over herordening van het schoollandschap in het geval van leerlingendaling lokaal cq. in de regio wordt gevoerd. In dat gesprek dient ruimte te zijn voor de inbreng van ouders en de lokale gemeenschap. Door dat gesprek in een zo vroeg mogelijk stadium aan te gaan, is er ruimte te komen tot plannen die realistisch zijn en aansluiten op de lokale leefwereld. Een uiteindelijk te nemen besluit zal zo draagvlak hebben onder de betrokkenen.

De Landelijke Ouderraad en de Reformatorische Ouder Vereniging pleiten ervoor dat de brede betrokkenheid van ouders en de lokale gemeenschap bij de vorming van een samenwerkingsschool wordt verankerd in het wetsvoorstel of benoemd in de memorie van toelichting. De medezeggenschapsraad heeft een wettelijke rol als in elk ander fusieproces, zoals ook in de memorie van toelichting wordt vastgesteld. Deze rol waarborgt echter niet het pro-actieve gesprek in bredere kring dat van belang is in het geval van krimp. Van de betrokken medezeggenschapsraden mag uiteraard verwacht worden dat deze aan de dialoog actief deelnemen, en dat ze zich ervan verzekeren steeds te spreken namens de ouders van de schoolgaande kinderen. Zo kan de medezeggenschapsraad vervolgens ook invulling geven aan haar wettelijke rol in het formele fusieproces gericht op de vorming van een samenwerkingsschool.

Met dat de dialoog over herordening van het scholenlandschap op lokale/regionale schaal wordt gevoerd, hangt samen dat de vraag of een samenwerkingsschool meerwaarde biedt op uiteenlopende wijze kan worden beantwoord. Voor de Landelijke Ouderraad is de lijn dat het bevorderen van mogelijkheden voor vorming van samenwerkingsscholen een passende wijze kan zijn om om te gaan met leerlingendaling als in de weg daar naartoe de positie van de betrokken ouders en de lokale/regionale gemeenschap daadwerkelijk inhoud heeft en gewaarborgd is.

2. Denkt u dat dit wetsvoorstel het voldoende aantrekkelijk maakt voor informele samenwerkingsscholen om onder de nieuwe wettelijke regeling te vallen?

3. Biedt de voorgestelde wetswijziging voldoende garanties voor ouders met kinderen op samenwerkingscholen dat de identiteit van het bijzonder onderwijs en het openbare karakter van het onderwijs overeind blijven?

De ruimte om een school te kiezen die past bij de thuis beleefde waarden is een waardevol aspect van het Nederlandse onderwijsbestel. In dit opzicht zijn ouders terughoudend ten aanzien van bundelingen van scholen voor zover die niet nodig zijn om het voortbestaan van een school in een dorp of de kwaliteit van het onderwijs te borgen.

In het concept voor de Memorie van Toelichting bij het Wetsvoorstel Samenwerkingschool wordt meerdere malen aangegeven dat de regering met dit wetsvoorstel beoogt een schoolvorm te bieden voor die situaties waarin de continuïteit van het openbaar en/of het bijzonder onderwijs in gevaar komt door de krimp. Het duale stelsel blijft de hoofdregel. In de uitwerking wordt echter voor het basisonderwijs zonder meer gekozen voor de rekenregel dat een samenwerkingschool mag worden gevormd als een school 60 of minder leerlingen boven de opheffingsnorm telt en wordt het voorbeeld gegeven van een school in een dichtbevolkt gebied, waarvoor een gemeentelijke opheffingsnorm van 200 geldt. Bij een leerlingenaantal van 260 mag deze school al een samenwerkingschool vormen. Het uitgangspunt om tegemoet te komen aan situaties waarin een school te klein wordt om zelfstandig voort te bestaan, wordt daarmee verlaten. Ouders achten dit aspect van het wetsvoorstel niet nodig. Voor een basisschool met 260 leerlingen hoeft een specifiek regime voor bundeling niet aan de orde te zijn: deze kan immers zelfstandig voortbestaan.

Voor ouders met een denominatieve achtergrond komt de positie van de identiteitscommissie in het wetsvoorstel niet goed uit de verf. Zij zouden de rollen en bevoegdheden daarvan graag meer in het wetsvoorstel uitgewerkt zien. Met name de identiteitscommissie moet ervoor zorgen dat zowel het openbaar als het bijzonder onderwijs zich blijven herkennen in de samenwerkingschool. Het bevoegd gezag dient daartoe een breed mandaat te geven aan deze identiteitscommissie. Dit mandaat zou de uitwerking van de identiteit in het schoolplan, aspecten van het personeelsbeleid en de keuzevorming voor leermethodes dienen te omvatten. Daar waar in het wetsvoorstel tegelijk ook wordt gesteld dat het bevoegd gezag te allen tijde verantwoordelijk blijft voor de kwaliteit van het onderwijs op de samenwerkingschool, roept dit de vraag op of zo identiteit en kwaliteit uit elkaar worden getrokken. Het bevoegd gezag dient integraal verantwoordelijk te kunnen blijven, ook voor haar gemandateerde bevoegdheden.
